

LÆSEVEJLEDERNETVÆRK

– Læsevejlederbreve 1, januar 2023

Kære læsevejleder

Vi er godt i gang med opbygningen af **Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder (NVOL)**, og vi glæder os til at dele vores planer og ekstra hjemmeside med dig. Vi inviterer derfor til reception d. 30. marts 2023. Du finder nærmere oplysninger [her](#), hvor du også kan tilmelde dig.

I dette brev kan du desuden læse om:

- Ny forskning om læsevejledning
- Nota har udviklet en app med mange features: Nota Bibliotek 2.0
- Film om undervisning af elever i ordblindevanskeligheder
- Følg op på Ord22 med film og artikler
- Bliv en god og bevidst lyttelæser

Ny forskning om læsevejledning

Karina Kiær, som er ansat som adjunkt på UC SYD og som postdoc på SDU, forsker i læsevejledning, og i hvordan det foregår i praksis. Titlen på Karinas ph.d.-afhandling er *Mellem forandring og forankring. Læsevejledning og databrug som organisatoriske rutiner i folkeskolen*.

Denne ph.d.-afhandling undersøger læsevejledning og databrug som organisatoriske rutiner i folkeskolen. Læsevejledning er en særlig funktion i skolen, som blev indført i 2007 og har som formål at vejlede lærere og elever i læsning og andre tematikker, der relaterer sig til skriftsprog, skriftsproglig udvikling og skriftsprogsvanskeligheder med udgangspunkt i data. Med reformen (2014) kom en stigende interesse for brug af data, bl.a. data i form af test. Læsevejledere arbejder med forskellige test, men der mangler viden om dette arbejde, og hvilken betydning dette arbejde har for organisatorisk

forandring. I afhandlingen undersøges, hvordan det empirisk finder sted, og hvordan organisatoriske rutiner muliggør og begrænser læsevejlederens arbejde med data. Det hovedspørgsmål, som afhandlingen ønsker at besvare, er: Hvordan praktiseres læsevejledningsrutiner med data i den danske folkeskole, og hvilken betydning får det for at kunne forstå læsevejledning i spændingsfeltet mellem organisatorisk forandring og forankring?

I fire artikler belyses problemstillingen på forskellige måder. Overordnet konkluderer Karina i afhandlingen, at læsevejledningsrutiner med data er dynamiske og betydningsfulde, da de både forandrer og forankrer.

Undersøgelse peger på vigtigheden af organisatoriske rutiner, idet de både muliggør og begrænser læsevejledning og databrug i skolen, som artiklerne på forskellige måder giver indsigt i. Du kan finde Karinas udgivelser [her](#).

Du har også mulighed for at møde Karina på Veje til Literacy d. 25. maj 2023 i Vejle. Du finder programmet for konferencen [her](#), hvor du også kan tilmelde dig.

Nota har udviklet en app med mange features: Nota Bibliotek 2.0

Nota har før jul lanceret en ny app fyldt med fantastiske features. Med den nye app får brugerne adgang til hele Notas bibliotek. Aviser, magasiner og e-bøger bliver nu også tilgængelige via appen. Derfor har appen også en udvidet søgefunktion med mange nye muligheder for at afgrænse sin søgning, så det også skulle være nemmere at finde præcis det, som man søger. Da mange skole- og studie-bøger findes som e-bøger i Notas bibliotek, er der tale om en funktion, som rigtig mange skoleelever og studerende kan have stor nytte af.

E-bøgerne vises i en fokuseret læsetilstand, hvor man som læser kan fordybe sig i bøgerne uden at blive forstyrret af andre visuelle elementer. For de brugere, der måtte ønske det, kan man få e-bøgerne læst op med syntetisk tale, hvilket flere ordblinde brugere har efterspurgt. Læs mere om Nota Bibliotek 2.0 [her](#).

Film om undervisning af elever i ordblindvanskeligheder

Filmkompagniet har i samarbejde med min kollega Stine Fuglsang Engmose og Julie Fredsø-Rauer, Professionshøjskolen Absalon, udviklet tre film, der viser ordblindevenlig undervisning i dansk i 4. klasse, engelsk i 6. klasse og biologi i 7. klasse. Filmene viser, hvordan undervisningen er forberedt og stilladseret, så eleverne har mulighed for at anvende deres læse- og skriveteknologi. Lærerne arbejder ud fra en erkendelse af, at det er hårdt arbejde at være ordblind, men meget lettere, når der er taget højde for ordblindheden i undervisningen. Det er ikke kun en opgave for den enkelte

lærer; det er hele skole, der skal løfte opgaven med ordblindevenlig undervisning. Du finder de tre gratis film [her](#).

Følg op på Ord22 med film og artikler

Hvis du ikke deltog på Ord22, gik glip af nogle oplæg, eller vil du gerne følge op på nogle af de faglige oplæg, så har STUK lagt fem artikler med hver deres film på emu:

- Hanne Trebbien Daugaard: Fagtekster sender elever sprogforståelse på arbejde
- Helle Bundgaard Svendsen: Projekt Læsesucces: Mentorordning til elever med ordblindhed
- Mads Poulsen: Udfordringer og løsninger ved tidlig identifikation af risiko for ordblindhed
- Vibeke Asmussen: Ordblindevenlig undervisning – et fælles ansvar på FGU
- Signe Skøt: Er der nogen i denne klasse, der har en modeltekst?

Du finder dem [her](#).

Læsepædagogen har desuden udgivet flere artikler, som er relateret til oplæggene på Ord22. Måske kan disse artikler have din interesse:

- Trine Nobelius & Louise Rønberg (2019). Er der forskel på digital og analog læsning? *Læsepædagogen*, nr. 3, 4-8.
- Janus Askø Madsen & Sigrid Klerke (2018). Eye-tracking åbner helt nye samtaler i læsevejledningen. *Læsepædagogen* nr. 5, 16-21.
- Annemette Stoklund & Birgitte Hougaard Bønding (2021). Et didaktisk blik på tale-til-tekst som redskab til kvalificeret skriftlighed for elever i skriftsprogsvanskeligheder. *Læsepædagogen* nr. 6, 22-25.
- Minna Nørgaard Bruun & Louise Rønberg (2020). Nyt landsdækkende projekt for ordblinde børn: Projekt Læsesucces. *Læsepædagogen*, nr. 6, 22-26.

Læsesuccesprojektet, som er omtalt i et par af ovennævnte film/artikler, afsluttes i 2023. Pointer fra projektet præsenteres på Veje til Literacy d. 25. maj 2023 i Vejle. Du kan læse mere om konferencen og tilmelde dig [her](#). Centerets kommende tidsskrift formidler desuden pointer fra projektet. Tidsskriftet kan som altid downloades fra NVL's hjemmeside, men udleveres også i trykt udgave til deltagerne.

Bliv en god og bevidst lyttelæser

Forskere fra VIA University College og Aarhus Universitet har i samarbejde med Malmö universitet og Silkeborg Kommune undersøgt, hvordan digitale medier har indflydelse på læsningen i en skolekontekst. Det er en del af forskningsprojektet [Reading Between Media](#). Projektet viser både positive og

negative aspekter ved digital læsning – også for elever med ordblindhed. Der er stor mulighed for at styrke fagligheden i læsningen via forskellige strategier. Selv om lydbøger kan byde på læseudfordringer, har de også et særligt potentiale for at udvide elevens ord- og genrekendskab og give eleven positive læseerfaringer. Hybridbøger, hvor der både er oplæsning og tekst, sikrer som udgangspunkt en bedre tekstforståelse.

I forbindelse med projektet er der derfor udviklet to undervisningsmaterialer, Skærmakademiet og Lydakademiet, som er målrettet lærere og elever på mellemtrinnet og i udkolingen. Her finder du strategier og inspiration til, hvordan man i undervisningen kan styrke elevers kompetencer i at læse og forstå henholdsvis e-bøger og lydbøger. Hver strategi introduceres med små korte film. Begge undervisningsmaterialer er frit tilgængelige:

- Lydakademiet udviklet af Ayoe Quist Henkel, Rikke Ferslev, Kia Lundsgaard og Helle Bundgaard Svendsen finder du [her](#).
- Skærmakademiet udviklet af Ayoe Quist Henkel og Alice Bonde Nissen finder du [her](#).

Du kan desuden i Stemmer fra Skolen lytte til podcasten *Man skal lære at lytte*. Her interviewes Ayoe Quist Henkel og Helle Bundgaard Svendsen – begge fra VIA UC – om Reading Between Media. De fortæller om, hvad lydfortællinger kan bidrage med i litteraturundervisningen, og hvilke udfordringer der kan opstå, når man inddrager lyttetekster. Sidst i podcasten præsenterer lærer og læsevejleder Rikke Ferslev, Silkeborg Kommune, materialet Lydakademiet, som hun har været med til at udvikle. Du finder podcasten [her](#).

De bedste hilsner fra alle i centeret
Kirsten

